

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 159.

CLEVELAND, O., WEDNESDAY MORNING, JULY 8TH, 1931

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po širnih naselbinah Amerike

V Detroitu sta dva socialistična kluba priredila debato o socializmu in komunizmu. Česen je zagovarjal socializem, rojak Drobnič pa komunizem. Zmagal je rojak Česen.

V Sheboygan, Wis., je umrl rojak Anton Lončar, star 50 let. Bil je član treh društev, ki so mu priredila zelo lep pogreb.

Uro slovenskega radio programa so imeli v Milwaukee, Wis., preteklo nedeljo potom postaje WTMJ. Program je, kot poročajo, zelo ugajal. Igrala je godba, nastopili so pevski zbori, dueti, okteti in kvarteti.

Birmo so imeli v slovenski župniji v Milwaukee. Kot poročajo, je prišlo k birmi 400 slovenskih otrok.

V staro domovino se je podal Mr. Anton Jeraj, glavni blaginik J. P. Z. Sloga, v Milwaukee, Wis. Spremlja ga tudi soproga, ter Mr. in Mrs. I. Tominešek, sestra, oziroma svak Mr. Jeraja. V Rečici v Savinjski dolini bodo starši Mr. Jeraja in Mrs. Tomineškove slavili zlato poroko, kar je vzrok, da gresta obe ameriški slovenski družini k redki rodbinski slavnosti.

Srebrno poroko sta obhajala 6. julija Mr. in Mrs. Jos. in Mary Fludernik v Sheboygan, Wis. Dobila sta mnogo čestitk od prijateljev.

Tudi v Farrell, Pa., sta obhajala Mr. in Mrs. Novak srebrno poroko.

Pred kratkim je bilo v Farrell, Pa., ustanovljeno slovensko pevsko društvo, katerega vodi Mr. Frank Bečaj, tu rojen mlad Slovenec. Društvo bo priredilo 19. julija piknik na obširni farmi Mr. Anton Shine. Ta rojak ima farmo 400 akrov in 60 glav goveje živine. Na piknik so vabljeni tudi Clevelandčani.

Po dolgi bolezni je preminula v Calumetu Mrs. Rose Kocjan. Umrla je v rani mladosti in je še vedno upala, da bo premagala bolezen. Zapušča moža in starše.

V Calumetu, Mich. sta se poročila Miss Agnes Smuk, hči Mr. in Mrs. Smuk, in Mr. Fr. Burcar.

Po enomesečnem obisku v Chicagu sta se vrnila v staro domovino gospa Jelka Medved in njena hči Mira iz odlične ljubljanske družine. V Chicagu sta obiskali dr. Furlana, poznane slovenskega zobozdravnika.

V valovih Illinois reke v La Salle, Illinois, je utonil John Urbanč, star 45 let. V istem mestu je umrl John Adam, star 60 let. In v valovih reke Vermillion, v bližini La Salle, Ill., je utonil 16-letni Peter Kranjc.

Nov zastopnik

Splošno poznani rojak Joe Pograjce naznanja, da je prevzel zastopništvo Chrysler-Plymouth avtomobilov pri poznani slovenski tvrdki Lausin Motor Sales, 18901 St. Clair Ave.. Kdor hoče kupiti nov avtomobil, naj se obrne do našega Jožeta in be gotovo pošteno in točno postrežen.

Zahvala

Društvo Colinwoodske Slovenke, št. 22 SDZ se prav lepo zahvaljuje vsemu cenjenemu občinstvu, ker se je tako številno udeležilo njih piknika. Piknik je bil uspešno zaključen. In društvo zagotavlja, da se bo v enakih slučajih tudi drugih društev spomnilo.

Sovražna postava proti tujezemcem v Michiganu je sedaj v veljavi

Lansing, Mich., 7. julija. — Sedaj, ko je governor države Michigan podpisal novo postavno, naperjeno proti tujemcem v Michiganu, je slednja stopila v veljavo in se mora splošno, dokler najvišja sodnija, pri kateri je vložen protest proti tej postavi, ne odda končnega mnenja. Nova postava v Michiganu določa, da mora vsak tujecemec v državi, 60 dni po sprejetju postave, oziroma 30 dni po vstopu v državo, prositi za registracijski certifikat. Te certifikate izdaja "Commissioner of Public Safety," in jih dobijo samo oni, ki dokažejo, da so postavnim potom prišli v Ameriko. Državni urad zahteva fotografije, odtise prstov in dokaze od tujemcem. Noben tujecemec, ki ni prišel postavnim potom v Ameriko, ne sme stanovati v državi Michigan. Kompanije ali zasebniki ne smejo imeti v svoji službi nobene osebe, rojene v tujemstvu, če ni prišla sem postavnim potom. Policijski uradniki države ali drugih okrajev smejo aretirati vsakega tujemcemca, ki nima certifikata o svojem prihodu v Ameriko.

21 novih naših državljanov v Clevelandu

V ponedeljek, 6. julija, se je vršilo zaslisanje za pridobitev ameriškega državljanstva na zvezni sodnji v Clevelandu. Sledeči naši ljudje so dobili državljanstvo: Karl Dekleva, Frances Tomazič, Joseph Adam, Steve Vuga, Frank Duša, Mary Ausec, Josip Tonejc, Marta Rokovič, Mary Vodičar, Jack Draggon, Steve Obratil, Mary Oswald, Anton Železnik, Mary Jeraj, Joseph Jeraj, Simon Naletič, Štefan Zver, John Ziegler, Frank Zabnikar, Louis Knaus in John Sepich, skupaj 21 novih državljanov. Zadržani izkazanih 124, danes 21, ali vsega skupaj 145 novih naših državljanov v letošnjem letu. Vsem prav iskrene čestitke!

Pisec knjige "Kako se živi" je umrl

V Dresden, Nemčija, je včeraj umrl znameniti ameriški pisatelj Eugene Fisk, ki je spisal splošno poznano knjigo "Kako se živi."

Vest iz domovine

John Petrovič je sprejel iz domovine žalostno vest, da mu je v Cerknici pri Rakeku umrla mati Uršula Petrovič, v častiljivi starosti 86 let. Tu zapuščata sina Johna, doma pa sina Franceta. Bodi ranjki ohranjen blag spomin!

Pred odhodom

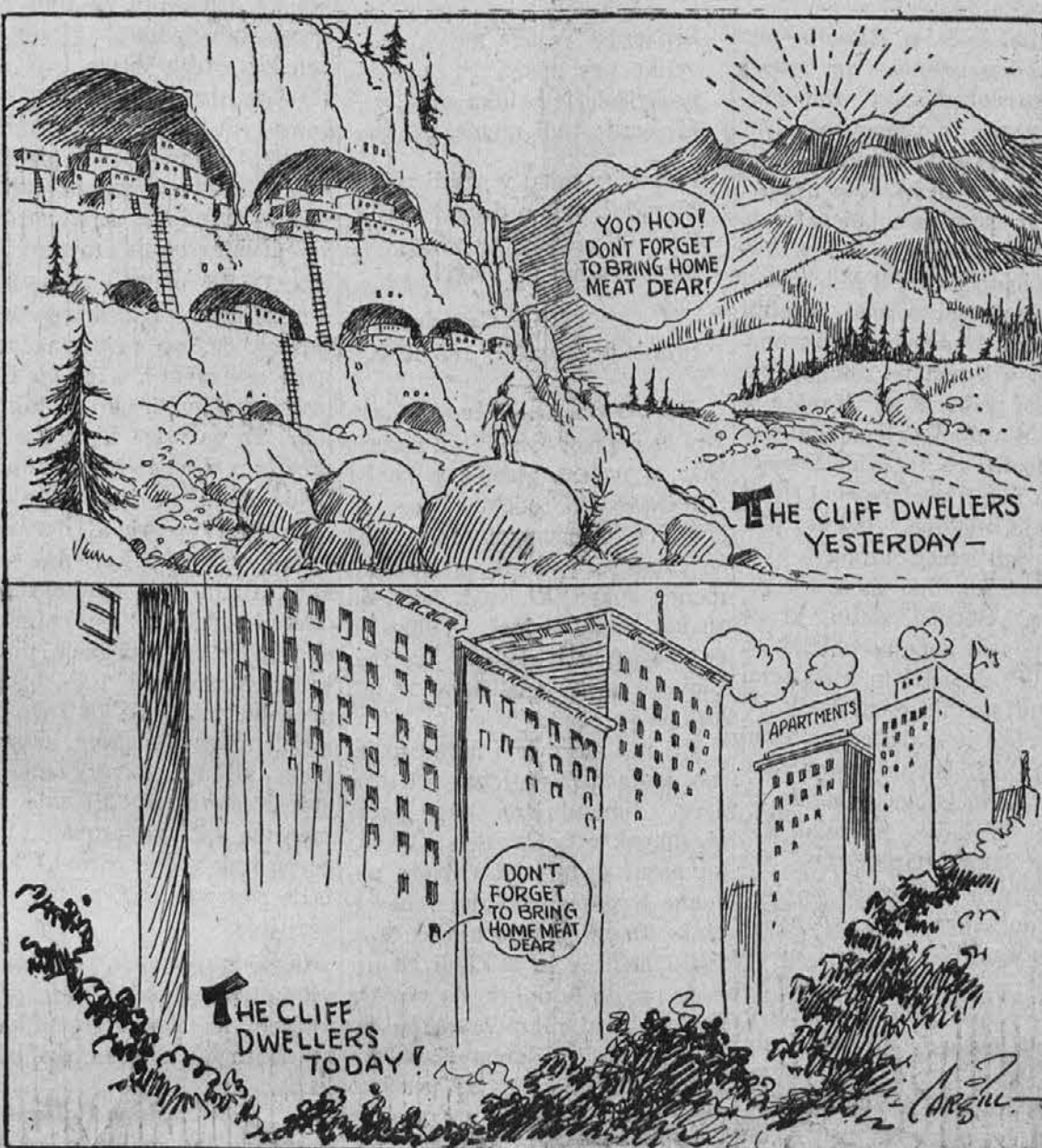
Iz parnika Leviathan, ki je odplul 4. julija iz New Yorka, nam pošiljata Mr. in Mrs. John Kramer priručne pozdrave, kot tudi vsem njihovim prijateljem in prijateljicam. Oba obljubujeta, da se bosta že kaj spominjala vseh.

Direktorska seja

V petek, 10. julija, ob 8. uri zvečer se vrši redna seja direktorja Slovenskega Doma na Holmes Ave. Direktorji so prošeni, da so gotovo navzoči.

Tajnik.

Stanovanja nekdanj in danes

Hopkins bo spremenil vso mestno politiko

Največja politična novost v Clevelandu je naznanilo, da namerava bivši mestni manager William R. Hopkins, kandidirati za councilmana v 4. distriktu. Voditelju republikanske stranke v Clevelandu, M. Maschketu, je moralo postati mrzlo okoli srca, ko je zaslišal to novico. Predzgodovina Hopkinsove kandidature za mestno zbornico je sledeča:

William R. Hopkins je bil prvi mestni manager v Clevelandu. Po politiki je bil zvest republikanec. In izvoljen je bil kot prvi mestni manager od večine republikancev, ki so jo imeli v mestni zbornici. En čas je šlo vse gladko. Toda Maschke je hotel imeti absolutno komando v mestni zbornici, da odstavi Hopkinsa iz urada.

Ker republikanci vselej tako storijo, kot jim ukaže boss Maurice Maschke, je bil Hopkins v resnici odstavljen, dasi vzroka niso navedli. Hopkins je tedaj pri slovesu imel sijajen govor, s katerim je osramotil podpetnike Maschketa. Obljubil pa je, da se bo še oglašil, in sicer iz drugega mesta.

In sedaj se naznanja, da bo Hopkins kandidat za mestno zbornico. Prej je bil glavni mesta, sedaj pa želi kot councilman v zbornico. Kot councilman bo dobival \$1800 plače na leto, kot mestni manager pa je dobival \$25.000. Vendar to ne pomeni dosti. Hopkinsu ni za denar. Njemu je za napredek mesta.

Malo je mož v Clevelandu, katerim so mestne zadeve tako znane, tako pri srcu, kot Hopkinsu. Slava in denar je njemu zadnja stvar, pač pa ga veseli delo in napredek. In kot councilman bo imel svobodno besedo in bo lahko diktiral mestnemu managerju in kliku, ki danes gospodari v mestni hiši.

Hopkins je sicer v političnem oziru republikanec, toda republikanska stranka ga pri volitvah ne bo podpirala. Pač pa mu bo dala podporo demokratska stranka. Hopkins niti ne potrebuje podpore republikanske stranke radi proporcionalnega sistema volitev, in splošno se računa, da bo dobil Hopkins več glasov za svoj urad kot vsak drug kandidat. Ko so republikanski councilmani v mestni zbornici glasovali za odstranitev Hopkinsa, so vsi demokratski councilmani glasovali, da se manager Hopkins obdrži v uradu. In tako bo tudi sedaj demokratska stranka podpirala Hopkinsa, ki ima gotovo načrte, da preganja Maschketa in njegovo kliko.

Nadalje se naznanja, da bo kandidiral za councilmana v 1. distriktu sedanji državni poslanec Joseph Schumacker, ki uživa veliko popularnost, ker je bil že zaporedoma izvoljen v državno zbornico. Poroča se tudi, da bo kandidiral v 1. distriktu za councilmana Charles A. Mooney Jr., sin umrlega kongresmana. Oba sta seveda demokrata. Republikanci štejejo svoje dneve v mestni zbornici.

Lep svečnik

Josip Grdina, lastnik slovenske knjigarne, 6121 St. Clair Ave., je dobil pravkar velik, krasen svečnik, ki ga je kupil Klub slovenskih vdov za novo cerkev sv. Vida. Ima 59 posodič za svečke in stane okoli \$100.

Prevzel slaščičarno

Mr. Louis Oražem je prevzel slaščičarno od Mr. John Zgonca na 1142 E. 66th St. Rojakom ga priporočamo.

Poravnaj štrajk

Včeraj je prišlo do sporazuma med Green Cab Co. in med 340 šoferji te družbe. Šoferji so bili na štrajku od 22. maja.

Nekaj slovenskih novic iz naselbine Barberton

Te dni so opazili v slovenski naselbini v Barbertonu mnogo novih obrazov. Tako je bila na štirinajst dnevni prijetni počitnicah družina John Lintol Jr. iz Detroita. Bivali so pri Mrs. Kalcich in Mrs. Šega. Sedaj se je pa podala v Detroit na oddih Mrs. Kalcich z otroci. V Detroit je šla pogledat s hčerki tudi Mrs. Batey. Mrs. Batey je hčerka poznane rojake Mr. Jerry Zupca iz 17. ceste. V Cantonu, O., se je vrnila po enotedenskih počitnicah Miss Jennie Troha. Preteklo soboto in nedeljo smo videli pri nas mnogo gostov iz Clevelanda in Loraina, toda le za kratek čas. — Mrs. Angela Beg je bila poklicana te dni za porotno službo v Akronu, O. Kolikor je nam znano, je to prva Slovenka iz Barbertona, ki je bila klicana za porotnico.

Poroka

V soboto, 11. julija, se poročita Mr. Joseph F. Zimmerman Jr. in Miss Olga Perko, 1404 E. 53d St. Zenin je sin poznane družine Mr. in Mrs. Zimmerman iz 1236 E. 175th St. Iskrene čestitke!

Pokojni Louis Lausche

V četrtek, 9. julija, se bo ob 8. uri zjutraj brala v cerkvi sv. Vida sv. maša v spomin 23-letne smrti ranjkega Louis Lausche. Prijatelji in sorodniki družine so vladno vabljeni, da so navzoči.

Na oddih

Mr. Steve Pirnat se je za par tednov podal na počitnice k svoji sestri v Uniontown, Pa. Steve sporoča, da je v Pennsylvaniji boljša "voda" kot pa v Clevelandu. In k temu prosimo dokazov!

300 ubitih v Nemčiji v šestih mesecih puntanja na ulicah

Berlin, 7. julija. — Ali se Nemčiji v resnici bliža revolucija z naglimi koraki? 300 oseb je bilo ubitih v prvih šestih mesecih v Nemčiji, in to v javnih puntih in izgredih na ulicah, v spopadih med komunisti in nemškimi fašisti. Niti teden ne mine, da ne bi komunisti tualitam postavljali barikade po ulicah. Ne mine dan, da množica ne bi cropala več trgovin. Vseposvoda so žične ograje, razbita okna, boljševiske zastave, krik fašistov in — mrtveci na ulicah. K temu pride brezposelnost. — Štiri milijone brezposelnih je danes v Nemčiji, to je 55 procentov več kot v istem času lanske leto, poleg tega, da jih 850 tisoč dela samo po par ur na teden. In Nemčija mora na leto plačevati 412 milijonov dolarjev vojne odškodnine. Toda kljub nemškim trditvam, da se bliža Nemčija finančnemu propadu, pa je dokazano, da se hranilne vloge v nemških hranilnicah dvigajo. Pa vendar se ljudje puntajo. Največkrat se vrše spopadi med komunisti in fašisti. Približno oboji so enake močni. Ko pade par oseb mrtvih na ulici in je več ranjenih, tedaj boj odneha, da se drugi dan ponovno začne. V resnici vladajo danes v Nemčiji zelo nezdrave razmere.

Ely Kordick

Eden najbolj agilnih mladih in zavednih Hrvatov v Clevelandu je mladi odvetnik Mr. Ely A. Kordick. Že več let posluje na kulturnem in društvenem polju v Clevelandu z največjim uspehom. Poleg tega je tudi izvrsten odvetnik. Vsi narodni hrvatski krogi ga dobro poznajo in visoko cenijo, pa tudi med Slovenci je zelo priljubljen. Mr. Kordick bo letos kandidiral za mestnega sodnika, in sicer proti Alfred Steuerju. Pač je narodna dolžnost ne samo vseh bratov Hrvatov v Clevelandu, pač pa tudi vseh Slovencev, da volimo za njega. Treba bo tudi pri drugih Slovanih agitacije. Agilnemu bratu Hrvatu Kordicku želimo največjega uspeha in je lahko gostov iz Clevelanda in Loraina, toda le za kratek čas. — Mrs. Angela Beg je bila poklicana te dni za porotno službo v Akronu, O. Kolikor je nam znano, je to prva Slovenka iz Barbertona, ki je bila klicana za porotnico.

Piknik sv. Vida

Eno najstarejših slovenskih podpornih društev v Clevelandu, društvo sv. Vida, št. 25 K. S. K. Jednote, priredi v nedeljo, 12. julija, na Špelkotovih prostorih na St. Clair Ave. in 256. cesti svoj piknik. Mnogo bo tam zabave na kegljišču in plesišču, pa tudi v hladni lopi, kjer se bo točila hladna pijača in dobil okusni prizgriček. Naj le pridejo vsi člani in članice in vsi njih prijatelji!

Raketir ustreljen

Larry Rubin je bil poznani raketir v Clevelandu. In kot tak je našel raketirsko smrt. Peljali so ga v avtomobilu "na sprehod," in spotoma je bil ustreljen blizu Parkman, O. Nekaj farmarjev je videlo umor in s puškami so hoteli za morilec, ki se je skrivil v žito, toda so ga takoj dobili. Morilec se piše John G. Farah.

Nekaj dogodkov iz življenja slovenskega farmarskega pionirja na zapadu

Ali se še spominjate starega Joe Moharja, ki je pred 17. leti raznašal "Ameriško Domovino" v Clevelandu? Tedaj je časopis izhajal še dvakrat na teden. Naš Jože Mohar je bil kaj vesten in pošten raznašalec in kolektor. No, dosti ni bilo za kolektati tedaj. Naročnikov je bilo kakih 2000, naročnina je pa veljala 2 dolarja za vse leto. Joe se je rad gibal na prostem zraku, saj je bil eden prvih, ki je šel z družino na West Side, kjer takrat še ni bilo dosti hiš, in tudi služba kolektorja in raznašalca mu je jako ugajala.

Mr. Mohar je prišel k našemu podjetju potem, ko je danes že pokojni Ivan Lah odpotoval v staro domovino. Pri nas je bil nekako tri leta, potem pa ga je prišla misel, da bi postal samostojen farmer. Imel je obilno in marljivo družino in otroci so se vsi strinjali, da gre "ata" na farme. Joe je imel dober nos za to. Kmalu je pozvedel, da vlada daje zastoj zemljo onim, ki se hočejo na njej naseliti.

Naredil je prošnjo za podelitev "homestead" zemlje v Montani, kar je tudi dobil. Odkazali so mu 160 akrov zemlje zastoj, in v družbi z nekaterimi drugimi rojaki, je v letu 1914 odpotoval proti Montani. S seboj je vzel tudi družino. Ej, ali so bila to trda leta garanja in dela na takem zemljišču. Joe se je moral obvezati, da bo pet let delal na farmi, potem bo pa zemlja njegova. In Joe je delal, delala je njegova žena in vsa družina.

Ko je prišel na "homestead," seveda ni dobil tam drugega kot prazno zemljo. Niti navadne barake ni bilo tam, kamor bi položil svoje trudne ude po dnevnem delu. Pa je šel in si scimpural iz desk navadno kočjo, ki je pa držala samo toliko, da jih ni dež močil, kadar je padal, dočim je zimski mraz silil pri vseh špranjah in luknjah v notranjost.

Spali so vsi skupaj v koči. Družina v enem predelu, konji in krave pa takoj zraven. Tu ni bilo nobene razlike. Brez denarja, brez sredstev, sam z družino in obširno poljano, je Joe garal in garal. Vztrajnost in marljivost pa najdeta vedno plačilo. V par letih si je Joe že lahko zgradil človeškemu bivališču podobno stanovanje, dobil je konje in krave, delal in delal. K prvotnim 160 akrom zemlje je kmalu dobil nadaljnih 160 akrov, tako da je imel zemlje kot trije posestniki v stari domovini, toda to je bila deviška zemlja, ki je potrebovala znojnega dela in velike vztrajnosti, da se je kaj pridobilo iz nje.

Mrs. Julija Mohar, njegova soproga, ki se sedaj mudi na obisku v Clevelandu, nam je prvič po 17. letih pripovedovala, kako je družina delala za obstanek. In pri vsem tem trdem delu, kako Mrs. Mohar junaško izgleda! Leta se ji bližajo 60. rojstnemu dnevu, toda je pionirska žena čila, čvrsta, zdrava in zadovoljna. Pripovedovala nam je med drugim, kako so Jožetu kmalu po prihodu v Montano ukradli devet konj. Tedaj še ni bilo traktorjev in strojev, vse je s konji obrabovalo na polju.

Joe je šel in hodil tri dni okoli, da bi dobil konje nazaj. Vse

(Dalje na 3. strani)

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po razpisalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pohiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 9628.

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. FIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 159, Wed., July 8th, 1931

Bolniški sklad S. D. Zveze

Bolniški sklad Slovenske Dobrodelne Zveze je pravi čudež, kakor ga ne dobimo pri nobeni drugi slovenski ali jugoslovanski podporni organizaciji v Zedinjenih državah. Ta bolniški sklad lahko vzbuja zanimanje vseh glavnih uradnikov raznih jedrot in zvez, društev in članstva.

Kot vidimo iz poročila glavnega tajnika Slovenske Dobrodelne Zveze, se nahaja v tem skladu ob koncu junija meseca nekako \$187,000.00. Ogromna svota je to, ako primerjamo članstvo Zveze, ki je zavarovano za bolniško podporo in ako primerjamo članstvo ostalih bratskih organizacij po Ameriki in njih bolniške sklade.

Takoj, ko je začela Slovenska Dobrodelna Zveza pred 21. leti poslovati v državi Ohio z državnim dovoljenjem, je bil seveda upeljan bolniški sklad. Asesment za ta sklad se je določil 75c na mesec za \$1.00 bolniške podpore na dan in \$1.50 na mesec za dva dolarja bolniške podpore. Ženske, ki so zavarovane za \$5.00 tedenske bolniške podpore, plačujejo v ta sklad 50c na mesec.

Ko je bila Slovenska Dobrodelna Zveza ustanovljena pred mnogimi leti, se je za bolniški assesment dajala samo bolniška podpora. Vse drugo je bilo izključeno. Pa so prihajale posamezne konvencije, ki so bile prav ponosne na bolniški sklad. Delegati na teh konvencijah so bili silno radodarni. Konvencija za konvencijo je dajala večjo odgovornost bolniškemu skladu.

Najprvo je bila upeljana odškodninska podpora, ki se naj plačuje iz bolniškega sklada. Odškodnina za zgubo očesa, roke, noge ali prstov je bila v začetku malenkostna, toda konvencija za konvencijo je višala odškodnino, tako da danes plača Slovenska Dobrodelna Zveza za zgubo prstov na obeh rokah \$300.00, za zgubo ene roke in ene noge \$550.00, za zgubo obeh oči \$500.00, za zgubo obeh rok \$800.00, itd. Lepa podpora je to, ko premišljujemo, koliko plačujemo v ta sklad.

Konvencije pa niso bile samo s tem zadovoljne. Upe- ljala se je takozvana "porodna podpora," glasom katere dobi vsaka mati-članica Zveze \$15.00 nagrade ob priliki poroda. Tudi ta "nagrada" se plačuje iz bolniškega sklada, in je znašala tekom 14 let, odkar je upeljana nekako \$12,000.

In da tega ni še dovolj je zopet konvencija glasovala, da se upelje izvanredna podpora za onemogle in zapuščene člane. Po pravilih imajo taki člani pravico zahtevati od \$50.00 do \$100.00 na leto izvanredne podpore, poleg odškodnine, poleg bolniške podpore, poleg porodne podpore v slučaju članic. Tudi ta podpora je veljala Zvezo tekom zadnjih 12 let nekako \$10,000.

Tretja konvencija Slovenske Dobrodelne Zveze je upeljala tudi podporo za operacije. Ta podpora je bila sprva prav malenkostna, plačevalo se je od \$25.00 do \$50.00 za operacije. Polagoma so pa konvencije zvišale to podporo, tako da se danes za večino operacij plačuje \$100.00. In vsa operacijska podpora gre iz bolniškega sklada. Za operacije se je plačalo tekom zadnjih 12 let pri Slovenski Dobrodelni Zvezi nekako \$90,000.

In to je pravi čudež, namreč, ko je bila Slovenska Dobrodelna Zveza ustanovljena pred 21. leti, so člani plačevali 75 centov na mesec v bolniški sklad, ako so bili zavarovani za \$1.00 dnevne bolniške podpore in \$1.50, ako so bili zavarovani za \$2.00 dnevne bolniške podpore. Toda tedaj, ko je bil assesment določen, člani niso bili upravičeni do odškodnine, do plačil za operacije, članice niso bile upravičene do porodne podpore, niti niso bili člani upravičeni do izvanredne podpore v slučaju onemoglosti in zapuščeniosti.

Vse te izvanredne podpore so uvedle posamezne konvencije, ne da bi pri tem en sam poseben assesment bil naložen. Ko je bila mala podpora, se je plačevalo isti assesment kot danes, ko se stavijo silno visoke zahteve na bolniški sklad. In vse je točno in pošteno plačano.

Vse druge slovenske bratske organizacije v Ameriki so imele že izvanredne assesmente za bolniški sklad, Slovenska Dobrodelna Zveza je edina, ki tega še ni storila, in ki danes lahko reče, da ima več denarja v bolniškem skladu kot vse druge organizacije. Toda, kakor je to vesela novica, pa moramo vseeno gledati, da ne — gremo predaleč. Iz računov glavnega tajnika Zveze je razvidno, da so nakazane bolniške, odškodninske in druge podpore večje, kot pa znaša mesečni assesment članov. Edino obresti do bro naloženega denarja bolniškega sklada pomagajo, da ne gremo nazdol. Prihodnja konvencija bo morala glede bolniškega sklada biti zelo previdna. Veliko, veliko plačuje Zveza, toda lok se nategne le toliko, dokler ne počni. Bodi mo previdni tudi v tem, na isti način, kot smo bili doslej.

D O P I S I

Ambridge, Pa.—Na praznik ravno nagibalo k zatonu in nam sv. Alojzija dne 21. junija t. l. pošiljalo svoj zadnji pozdrav iz solnce z vso svojo lepoto ogrevalo zemljo tako krasno, kakor kve Presvetega Odršenika. Za je narava vse to uredila. Proti lošno naznanjal, da je z današ- večer, ko se je žarno solnce njim solnčnim zatonom zatonilo

v večnost tudi življenje našega dobrega in blagega mladeniča, ki je za vedno vzel slovo iz te solzne doline.

Smrt. — Kako občutna in strašna beseda, da skoro vsakega pretrse, če isto omeni! Le za hip se je oglasila označeni dan v naši naselbini, toda ta njen obisk je zanjo bil usoden. Iztrgala je iz naše sredine uzor- nega, nadebudnega in življenja polnega mladeniča Josip Rosenbergerja ml. v njegovi najlepši življenjski dobi, starega komaj 21 let. Moral se je na ukaz usode podati tja, odkoder ni več vrniti.

Pokojni Josip Rosenberger ml. je bil v resnici vzor vrlega ameriško-slovenskega mladeniča; blag, mil in vsepovsod vljuden, da se je prikupil vsem, ki so bili z njim v dotiki. Na usoden dan se je skupina mladeničev iz Ambridge, podala v West Ali- quippa, kjer so igrali Mush Ball igro za prvenstvo med različni društvu za prvo polovico sezone. Po igri, oziroma po zmagi, katero so si priborili naši fantje, h kateri je veliko pripomogel pokojni Josip, se je pričela mala zabava, ki se vrši povsod, kjer se nahaja mladina. Pri tej priliki je eden izmed navzočih svetoval malo kopalno zabavo v reki Ohio. Seveda, onim, ki so imeli pri sebi kopalno obleko, se je ta svet dopadel in med temi je bil tudi naš nesrečni Josip. V sredini reke je stala ladja (Sand Digger), ki je kopalna iz dna reke svež pesek in istega nalagala za prevoz; ta ladja je bila last Rodgers Sand & Gravel Co. Nekateri izmed fantov so že priplavali do krova ladje; za njimi je bil tudi nesrečni Josip. Ko se je vzel iz vode ter se oprjel ladje, se je parnik začel pomikati. Sunk ladje je povzročil, da je izbil držal iz rok tega plavca, ki se je držal krova ladje in nesrečni Josip je zdrsnil v vodo in takoj zaklical na pomoč. Njegovi tovariši, ki so bili na krovu, so takoj poskakali v vodo z vrvmi. Anton Grandovec, njegov najboljši prijatelj, je skočil popolnoma oblečen v reko, da ga reši; toda bilo je že prepozno, ker ga je ladja pokrila med valove, par njegovih tovarišev pa se je le s težavo rešilo iz valov. To se je zgodilo točno ob 6. uri zvečer.

Ko solnce šlo je za goro, prižgalo zvezde je nebo, skovir na gori je zapel, nekdo slovo je s sveta vzel. Požarna bramba je prihitela na pomoč, toda vse zaman: truplo nesrečnega so iskali cele tri ure in ga našli šele ob devetih zvečer in ga potem položili v naročje njegove prestrašene matere, ki je ravno isti dan obhajala svoj 43. rojstni dan. Kako hud udarec za materino srečo! Pred par urami ga je še videla čilega, zdravega in veselega, ko so fantje odhajali na usodno pot. Obljubil ji je, da prinese domov zmago tekmovalne igre ali prvenstvo. Zmaga je bila v resnici, toda drugi so njega mrtvega prinesli domov.

Vsi so prihajali, le njega ni bilo. Na praznik sv. Janeza Krstnika, dne 24. junija se je začel sprevod pomikati proti farni cerkvi, kjer je daroval peto sv. mašo za dušnico naš domači duhovnik Rev. Herkel ob asistenci Rev. Sabujevskija in Rev. Slageta. To mašo je naročilo društvo Reveliers, kojega je bil pokojni tudi član. Po sv. maši se je začel sprevod pomikati (dolg deset mestnih blokov), proti pokopališču sv. Martina v Fair Oaks. Istega se je udeležila ogromna množica ljudi, kar priča, da je bil pokojnik zelo priljubljen med Slovenci kakor tudi med tujerodci. Svež, toda prerano izkopan grob je že oddaleč kazal zadnje bivališče našemu dobremu nepozabnemu Josip Rosenbergerju ml.

Tam gori ob cerkvi beli, smo v črno zemljo ga deli.

Pokojnik je bil neumoren delavec na društvenem polju, pošena, blaga duša. Oče in mati sta izgubila svoj najdražji zaklad na svetu, svojega ljubljene- nega sina in naše društvo Dobri Pastir, št. 183 KSKJ je izgubilo agilnega, neutrudljivega in za napredek društva ter Jednote vedno delujočega člana.

Staršem pokojnika izrekam v imenu društva ter v svojem imenu globoko sožalje, pokojnik pa naj v miru počiva in večna luč naj mu svetli!

Življenja tvojega načrt, velike upe, nade, prekrizala je bridka smrt, ki jemlje tudi mlade.

Počivaj v miru v grudi tej Ti rodni, vedno dragi! Spomin na Tebe za vselej ohranjen naj bo blagi!

C. F. Grosdeck.
tajnik društva št. 183 KSKJ.

Barborton, O.—Mnogo član- kov in dopisov smo čitali zadnje čase v našem glasilu v korist Slovenske Dobrodelne Zveze in članstva, obenem pa pozive, naj se članstvo večkrat oglašja. Pa menda kakor jaz, vsak čaka, da se kdo drugi oglosi. Veliko je te zasplosti kriva vročina. Človeku se še misli ne zljubi, kaj pa se pisat.

Pri nas sicer zelo neradi piše- mo, kako napredujemo pri dru- štvu. Napredujemo sicer počasi, ampak z gotovostjo. Nekaj let nazaj je bila naša Zveza poznana le posameznikom v nasel- bini. Danes jo poznajo skoro v vsaki hiši, če so že člani ali ne, vedo pa, da je dobra, da posluje točno, da ni nikakih naklad in da nudi svojim članom še nebroj drugih ugodnosti. Še posebno pozornost polagamo pri nas na mladinski oddelek. Dokaz temu

IZLET DRAM. DRUŠTVA "A. VEROVŠEK"

Članstvo dramskega društva "Anton Verovšek" v Collinwoodu napravi svoj letni izlet na prijazne Verbičeve farme v nedeljo 12. julija.

Voznja na prostor izleta bo z busi. Pravijo, da je bolj varno, zabavnejše in ceneje. Zato se je članstvo odločilo, da potuje skupno, ter povabi prijatelje dramskega društva "Verovšek," da poletimo skupno na busu v pristo naravo. Zato si rezervirajmo prihodnjo nedeljo, ter gremo z Verovškovi, kajti obeta se obilo zabave. Vršile se bodo razne tekme in zmagovalci bodo deležni nagrad; tudi za lačne in žejne bo skrbel za to pripravljeni odbor. Opozorja se članstvo in vabi prijatelje, da

Louis Keferle.

je, da nas do sedaj samo 12 dru- štev prekaša v številu članstva v mladinskem oddelku. Ako bi vprašali vse društvene tajnike, bi gotovo pritrdili, da je veliko lažje dobiti člana v odrasli odde- lek, če je že član mladinskega oddelka, kakor pa ga pregovori- riti, ako še ni član Zveze. Zato tudi tukaj prinašamo nekaj na- svetov glede mladinskega oddel- ka, katere naj bi delegacija na prihodnji konvenciji vzela v raz- mislek.

1. Da bi se otroke sprejelo v mladinski oddelek takoj po roj- stvu, kar delajo tudi zavaroval- ninske družbe in že tudi nekaj slovenskih jednot. Mnogo slo- venskih otrok imajo tuje zava- rovalne družbe le vsled tega, ker so jih tam lahko takoj zava- rovali. Pozneje, ko je otrok eno leto star, starši največkrat pra- vijo: "Naš je že zavarovan; več društev pa ne zmoremo."

2. Da bi mladina lahko ostala v mladinskem oddelku do 18. le- ta, seveda, po primerno zviša- nem assesmentu. Lahko bi pa preje prestopili, ako bi tako že- leli. To pa vsled tega, ker mla- dina, z malimi izjemami, dela ne dobi, dokler ne izpolni 18. leto. Mnogokrat se pripeti, da v enem letu prestopita kar dva člana ene družine iz mladinskega v odrasli oddelek. Oče, kateri ima skrbeti za večjo družino, mnogo- krat omaga pod težo bremen, preneha plačevati in tako ima- mo že mnogo mladine, katere je malo ali nič zavarovano, ker starši pravijo: "Mi smo stari, moramo biti zavarovani, mladi so pa itak vedno zdravi. Kadar bodo sam zaslužili, pa naj se za- varujejo."

Tako govorjenje je sicer ne- spametno, ampak ljudje si po- magajo na vsakovrstne načine iz zadrege. Pa še prihodnjč kaj.

Albina Poljanec,
tajnica društva št. 28 SDZ.

si preskrbijo prostor na busu pravočasno. Vozne listke se do- bi pri tajniku J. Kernu ali v J. Rožančevih trgovini proti mali odškodnini.

Bus odpelje izpred Slovenske- ga Delavskega Doma na Water- loo Rd. ob osmih zjutraj. Bodi- te gotovo pravočasno na mestu. Kdor pa potuje s svojim avto- mobilom, naj mu služi sledeči kažipot: Vzemite cestno št. 20 do Painesville, od tam cestno št. 86 na desno; vozite šest milj, nar- kar opazite na desni strani ceste malo gasolinsko postajo ter na- pis "Verovšek." Tukaj zavijte na desno v gozdček, kjer vas častno sprejmejo člani in člani- ce "Verovška." Torej na veselo svidenje!

Louis Keferle.

Vesti iz domovine

— Pred nekaj dnevi je opa- zil g. Zemljak, oskrbnik in delo- vodja Šiškovske lesne trgovine in žage na Gorjancih, da se vali velik oblak dima iz jarka, ka- mor odlagajo žaganje in lesene žagine odpadke, katere potem prodajajo po 30 dinarjev voz in katerih je ležalo tam kakih 600 vagonov že leta in leta. Slišal je tudi zamolklo bobnenje pod zemljo. Kmalu je uvidel tu- di plamen na dan na več mestih in ga ni bilo mogoče omejiti, ker ni bilo delavcev v tovarni. G. Zemljak je takoj poslal to- varniškega šefa s tovarniškim avtomobilom v Novo mesto po gasilce, ki so se nemudoma po- dala na kraj nesreče s svojim avtomobilom in motorno briz- galno. Na lice mesta so prišli tudi gasilci iz Stopič in Gaber- ja. Ogenj se je razširil tudi na gozd. Baje je nastal ogenj za- radi tega, ker je v globinah na- debelo nametane žaganja, ka- terega je cela gora, moralo tleti še od leta 1927, ko je na tem mestu pogorelo veliko skladišče.

Takrat so še dolgo po požaru opazili, da se izpod zemlje kadi, in so vse skupaj zamašili in za- bili z zemljo. Ker pa so bile pod to zemljo večje količine ža- ganja, se domneva, da se je ogenj od takrat počasi širil, do- kler ni udaril na dan.

Nedavno je bila nad Kam- nikom huda ura. Med nevihto sta iskala zavetja pod kostanjem Exlerjevega vrta pri kolodvoru 27-letni Rud. Valjavec iz Kam- nika in 23-letna Ivanka Balan- tičeva iz Godiča. Nenadoma je strahovito, treščilo v kostanj, pod katerim sta vedrila. Učinek strele je bil grozen. Oba sta cbležala mrtva pod kostanjem. Ljudje, ki so videli nesrečo, so takoj prihitali na pomoč, ob- enem pa poklicali zdravnika dr. Polca. Ta se je pripeljal z av- tomobilom na kraj nesreče in je skušal nesrečnega fanta in nesrečno mladenko z umetnim dihanjem obuditi k življenju, kar se mu pa ni posrečilo. Va- ljavec je imel ožgan ves obraz, Balantičeva pa opeklino po pr-

Če verjamate al' pa ne.

Lojze Ferfolia, slovenski po- grebnik, se je spomnil name (dasi se počutim še popolnoma zdravega) in mi je poslal za boholnaj nove vrste prižigalnik za cigarete. Dasi prižigalnik ni opremljen s kresilno gobo, je vendar imeniten. Te nove vr- ste prižigalnik obratuje po sle- dečem načinu:

Najprej se vzame iz škatlice žveplenko. To žveplenko se uprasne ob hlače ali pa ob pod- plat in se žveplenko toliko časa

drgne, da se užge. Če se prva žveplenka ne užge, se lahko vzame drugo, tretjo itd. Ko se človek prepriča, da žveplenka gori, se ž njo prižge malo vošče- no svečico. Ko svečica zagori, se vrže žveplenko proč (ne prej). Z levo nogo se pohodi še gorečo žveplenko, nakar vzameš z desno roko iz zavojčka cigare- to in jo prižgeš ob svečici. Ko potegneš par dimov in si gotov, da cigareta gori, upihneš sveči- co in jo (ne vržeš proč), ampak spraviš v žep za bodočo enako operacijo.

Te vrste prižigalnik ima sa- mo eno napako in ki je velik "tadu," da sem dobil namreč pri- žigalnik brez cigaret.

Joža Pograjc mi je pripove- doval, da je na zadnji tekni strelskih klubov videl, kako je hodil zamišljen in potr pot strel- šišu predsednik Rainbow Hunt- ing kluba. Jože, ki hoče videti okrog sebe same vesele oblake, ga takoj pobara, kaj je uržeh, da se Lojze Gliha tako kisa. In mu je Gliha zaupal, da vsled te- ga, ker je šla žena za tri mese- ce v staro kontro in da sedaj ni- ti streljati ne more iz samega dolgočasa. Rainbow klub bo poslal brzovaj Glihatovi ženi, naj pride takoj domov, sicer bo klub izgubil vse tekme v tem poletju.

Arđigatanohamol, sedaj pa še z vsakim ne govorim! Sedaj šele vidim, da sem nekaj več in da nisem kar tako. Le pomisli- te: Mrs. Mohor, mama Josipa Mohorja, slovenskega plumber- ja, je prišla po 15 letih pogle- dat v Cleveland. Pa to še ni nič, ampak je rekla, da bi je še 15 let ne bilo, da je ni gnal fir- bec gledati mene: kakšen je ti- sti Jaka, ki tole kolono maže. In notri iz Montane je prišla. Je rekla, da si me je predstav- ljala čisto drugačnega, kot sem se ji predstavil: da je mislila, da sem nasajen na zelo kratkih nogah, da imam strašansko ve- lik trehuh in strašno debelo gla- vo, kjer je spravljeno vse to, ki se v tej koloni zapiše. Se reče: hvala Bogu, da me je prišla pogledat, da me ne bodo po Montani obrali, kakšen da sem. Ampak če me bodo takole hodili gledat, bom kmalu začel pobira- ti vstopnino: meščanje bodo pla- čevali v gotovini, farmerji pa v poljskih pridelkih: v prešičih, kokoših in jajcah. (Farmerji bodo imeli prednost).

Hudo je, če človeku umrje dragi sorodnik, še huje pa je, če se ti posuši ohajčan v kleti. Če se še tako izgovarjaš, vse- eno ti nihče ne verjame. Zadnje nedeljo sem se vse dopoldne iz- govarjal. Že ob osmih zjutraj je bil žejen Kačarjev France in sem ga komaj zlepa odpravil naprej. Izrazil mi je sicer so- žalje nad suho v kleti, ampak sem mu videl na obrazu, da mi ne verjame. Kmalu za njim se pripeljeta z novim Chrysl- erjem Math Kastelic in Leo Lau- šin. Pogovarjali smo se nekaj časa in ker se le nisem hotel sam spomniti, je Math namig- nil, da je vroče. Če bi bili vi- deli njegov obraz, ko mu prin- sem kozarec ledeno-mrzle vode! Rekel je, da je žejen, pa ne vo- de in sem ga moral prav doli v klet peljati in s pestjo udariti po sodu, predno mi je rekel, da me je žiher sram, ko je nimam bože kapljice pri hiši. Iz same ježe me je potem peljal na svo- jo graščino v Willoughby becirk, kjer smo eno rekli za kosilo. Veliko stvar ima tam Math in vse lepo pokošeno. In da je sam kosil, je rekel. Ogledal sem si rede in jih zmeril: na- tančno pet čevljev in tri palce jih je delal. Čudil sem se širo- kim redom, pa mi je pokazal orodje. Koso ima naravnost iz Berlina, kosje pa dolenskega izdelka. Osla je pristelana iz Tirolske, osovnik — za osovnik mu pa služi navaden kvort, v katerega nalije mesto vode ohajčana. — Ni čuda, da mu ko- sa tako reže.

Na kraj nesreče se je pripe- ljal z avtomobilom zdravnik doktor Škrlec, ki seveda ni mogel več pomagati. Utonil je tu- di konj, ki se ni mogel opristiti voza. — Nesrečno preminili Do- bray Janez je bil lastnik hotela "Krona" in eden najpremožnej- ših ljudi v okolici.

— 18-letni Smrekar iz Ribč pri Litiji je šel na travnik kosit. Fanta so žulili čevlji, zato se je sezul. Zaverovan v svoj posel, pa Smrekar ni opazil, da se mu je zvil pod nogo gad. Mladenč je stopil na kačo, ki mu je za- sadila svoj strupeni zob v nogo. Smrekar je brž odhitel domov, kjer so mu močno prevezali no- go in ga prepeljali v Litijo k zdravniku, ki mu je vbrizgnil protistrup.

— V soboto 6. junija je bila birma v št. Stefanu v Zilski dolini. Za sprejem knezoškofa so postavili domačini lep spo- menik z nemškim glavnim na- pisom. Samo zraven so še do- doli slovenski: "Dobro došli!" Javno pa in pri belem dnevu je prišlo nekaj domačih ljudi, na čelu jim domači nadočitelj, ki so prečrtali omenjene besede na slavaloku.

— Nedavno so našli na Rož- niku pri Ljubljani obešenega trgovskega potnika Karla And- lovica, rojenega v Trstu, pri- stopnega v Vipavo in stanujo- čega v Askerčevi ulici št. 4 v Ljubljani. Pri sebi ni imel ra- zen listin Andlovic ničesar, iz česar bi bilo razvidno, zakaj je šel v smrt.

Pristopajte k domači organizaciji, k S. D. Z.

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

iz poljske prevel
DR. RUDOLF MOLE

(Nadaljevanje)

Knez ni imel torej niti trenutka za odlašanje in malo časa za počitek, da si je mrzlina vnovič povrnila s poprejšnjim silo. Ko je oddal Sakoviču poveljstvo, mu je rekel:

Morda bo treba odvesti mečnika in dekle v Kraljevec. Tam se utegne ponuditi prilika, da se potihoma izbežim neprijaznega človeka; dekle pa vzamem s seboj v tabor, če bom le zdrav, ker mi je že dovolj teh ceremonij."

"Dobro, ker se lahko tako poveča število vojakov!" je dejal pri slovesu Sakovič.

Eno uro pozneje ni bilo več kneza v Tavrogih. Ostal je Sakovič kot samovladar, ki je priznaval nad seboj samo eno oblast, oblast Anuše Borzobohate. In začel je pihati prah pred njenimi stopinjami, kakor nekdanji knez pred stopinjami Olenke. Kroteč svojo divjo naravo, je bil vlijuden, ugibal je njene želje in misli, obenem pa je stal oddaleč z vsem spoštovanjem, s kakršnim more stati pravi kavalir pred dekletom, ki se trudi za njeno roko in srce.

Njej pa — to je treba poznati, — je ugajalo to kraljevanje v Tavrogih. Dasi je bila Olenka najlepša dekle, ji je bilo vendar všeč, da veljajo ti ljubezenski vzdihi njej a ne Olenki; bilo ji je všeč tudi z ozirom na Babiniča, ker je čutila svojo moč in prihajalo ji je na misel, če se ji še nihče ni uprl, so morali tudi v njegovem srcu vzbuditi ti pogledi trajna čuvstva.

"Ono pozabi, ni mogoče drugače, ker ga pitajo tam z nevhvalečnostjo; a če se to zgodi, ve, kje naj me išče in najde — ta razbojnik!"

Kmalu nato pa je grozila v svoji duši:

"Le počakaj, ti že poplačam, preden te potolažim!"

Sakoviča je medtem, dasi ga ni posebno marala, videla rada. Res je, da se je v njenih očeh opravičeval radi izdajstva na isti način, na kakršni se je opravičeval pred mečnikom Boguslav. Potem je pravil, da je bil že sklenjen mir s Švedi, da se je imela ljudovlada že oddehniti in vzeveti, ko je gospod Sapieha radi lastne koristi vse pokvaril.

"Bileviča," je pravil, "kričita do neba radi krivic in ujetništva, in vendar se jima tu ni zgodilo nič in se jima tudi ne zgodi. Res je, da ju knez ni pustil iz Tavrogov, toda njima v dobro, ker bi utegnili kake tri stajе za vrati poginiti od klatežev ali gozdnih prebivalcev. Ni ju pustil radi tega, ker se je zaljubil v gospodično Bilevičovo; tudi to je res! Vendar kdo naj mu tega ne odpusti? Ali bi kdo drugi, ki ima čuteče srce, postopal drugače? Če ne bi imel čistih namenov, bi gotovo kot mogočen gospod mogel popustiti vajeti, toda on se je hotel oženiti, hotel je dvigniti to uporno dekle v svoj knežji stan, jo obsipati s srečo, jo kronati z radzivilsko krono, a za to ga ti nevhvaležni ljudje zasramujejo, mu odklanjajo slavo in čast."

Dasi Anuša ni preveč verjela, je še istega dne vprašala Olenko, če je res, da se je hotel knez z njo oženiti. Olenka tega ni mogla zanikati, a ker sta si zapupali, je povedala tudi svoje vzroke. Anuši so se zdeli zadostni in pravilni vendar pa si je mislila, da Bilevičem ni tako težko v Tavrogih, a da tudi Sakovič in knez nista taka razpuzdana, za kakršna ju je razglasil gospod mečnik.

Ka pa so dospeli vesti, da se gospod Sapieha in Babinič ne bližata Tavrogom, marveč sta v

velikih pohodih krenila na švedskega kralja celo proti Lvovu, se je Anuša najprej razjezila, potem pa je pričela umevati, da nima pomena bežati iz Tavrogov, ker utegne izgubiti življenje ali pa v najboljšem primeru miren kotiček zamenjati z ujetništvom, polnim nevarnosti.

Anuši se je godilo v Tavrogih vedno bolje.

Čez mesec dni po knezovem odhodu se ji je Sakovič odkril, toda prebrisana deklica mu je dala zvit odgovor, da ga ne pozna, da razno govore o njem, da še ni imela časa, da bi ga vzbujala, da se ne more poročiti brez dovoljenja kneginje Grizelde, a naposled, da hoče počakati eno leto.

Sakovič je požrl jezo in dal nekemu konjeniku za neznamenit prestopke naložiti tritisoč udarcev, po katerih so reveža pokopali, toda moral je vendarle pristati na Anušine pogoje. Ona pa mu je obetala, če ji bo še vdaneje in pokorneje služil, da bo čez leto dni dosegel toliko, kolikor bo njena volja.

Na ta način se je igrala z medvedom, toda znala ga je že tako obvladati, da je pozabil še celo mrmljanje ter ji takole odgovoril:

"Izvemši izdajo kneza, lahko zahtevaš od mene vse, če je treba tudi, da hodim po kolenih."

Če bi Anica vedela, kako so bile strašne posledice Sakovičeve nestrpnosti za vso okolico, bi ga morda ne dražila tako. Vojaki ni meščanje v Tavrogih so se tresli pred njim, ker je ukazoval in težko kaznoval, popolnoma po nedolžnem, nad vsako mero. Ujetniki so umirali v verigah od lakote ali pripekani z železom.

Groza pred njegovim imenom je kakor zid obdajala Tavroge; še celo večji oddelki domorodcev si niso upali dalje nego k Rosienju.

Povsod je nastal mir, on pa je sestavljal iz nemških klatežev, domačih kmetov vedno sveže polke iz denarja, ki ga je iztisnil iz okoliških meščanov in šlahte, in rasel je v moči da bi lahko skočil na pomoč svojemu knezu v največji potrebi.

Življenje je bilo v Tavrogih za Anušo veselo in zabavno, za Olenko pa težko in enolično. Eni je odsevala z obraza rdečica veselja, drugi pa je obličje vsak dan bolj bledele, postajalo je resnejše, strožje, črne obrvi so se čimdalje bolj ježile na belem čelu, da so jo naposled začeli imenovati redovnico. In imela je v sebi nekaj samostanskega. Začela se je baviti z mislijo, da postane redovnica, ker jo vodi sam Bog po bolečinah, po razočaranjih za samostansko omrežje.

To ni bila več prejšnja deklica z lepo rdečico na obrazu in s srečo v očeh, ne ona Olenka, ki je nekdanj, vozeč se v sanjah s svojim zaročencem, gospodom Andrejem Kmiticem, kričala: "Hej, hej!" v borove gozdove.

Nastala je pomlad. Vode Baltika, oproščene ledu, je jel zibati obilen in topel veter, potem je drevje razcvetelo, vznikli so cveti po vlažnih listnatih obronkih, solnce je postajalo topleje, a ubogo dekle je zaman čakalo konca tavroškega jetaštva, ker Anuša ni hotela bežati in v deželi je postajalo čimdalje strašnejše.

Meč in ogenj sta postala tako grozna, kakor ne bi imelo nikdar nastopiti božje usmiljenosti. Kdor ni še pozimi zgrabil za sabljo ali kopje, je storil to spomladi; sneg ni izdajal sledov, a gozdovi so nudili boljše

Najmlajša hči italijanske kraljeve dvojice, princeznja Marija, o kateri se govori, da se je zaročila z nadvojvodo Otonom, najstarejšim sinom zadnjega avstrijskega cesarja Karla.

zavetje in toplota je lajšala vojno.

Novice so kakor lastavice priletavale v Tavroge, včasih so bile grozne, včasih tolažilne. I ene i druge je posvečevala čista deklica z molitvijo in jih oblivala s solzami žalosti ali radosti.

Najprej se je govorilo o veliki vstaji vsega naroda. Kolikor je bilo dreves v gozdnih ljudovlada, kolikor klasov se je zibalo po njenih poljih, kolikor zvezd se je svetilo po nočeh med Tatro in Baltikom, toliko vojakov je vstalo proti Švedom. Šlahta, ki se je rodila po božji volji in prirojenem redu za vojno in meč; oni, ki so rezali s plugom domačo grudo in sejali po teh krajih seme; oni, ki so se trudili s trgovino in rokodelstvom po mestih; oni, ki so se pečali v pušči s čebelorejo, s kuhanjem smole, s tesarstvom ali lovom; oni, ki so se ob rekah trudili z ribolovom; oni, ki so pasli svoje črede po stepah — ti vsi so zgrabili za orožje, da bi pregnali vrinjenca iz dežele.

Že se je šved potapljal v tem številu kakor v narasli reki.

Ves svet se je čudil, kako je mogla najti še pred kratkim brezsilna ljudovlada v svojo obrambo več sabelj nego jih je mogel imeti nemški cesar ali francoski kralj.

Potem pa so prišle novice o Karolu Gustavu, kako se je pogrezal vedno bolj v globino ljudovlade z nogami v krvi, z glavami v dimu in plamenih, preklanjajoč. Pričakovali so vsak hip, da zaslišijo vest o njegovi smrti in o pogubi vseh švedskih vojsk. Ime Čarnečkega je odmevalo vedno glasneje od meje do meje ter vzbujalo v sovražniku strah in vlivalo upanja v poljska srca.

"Zmagal je pri Kozienicah," so govorili nekega dne, "zmagal pri Jaroslavu!" so ponavljali nekoliko tednov pozneje, "zmagal pri Sandomierzu!" je odgovarjal daljnji odmev. Edino temu so se čudili, kje se jemljejo te množice švedov po tolikih porazih.

Naposled so priletele nove jate lastavic, a za njimi vest, da sta kralj in vsa švedska armada zajeti v rečnem klinu. Zdelo se je, da bo kmalu konec. Sakovič je v Tavrogih nehal hoditi na pohode, pisal je le pisma ponoči in jih razpošiljal na razne strani.

Mečnik je bil kakor blazen. Vsak večer je prihajal z novicami k Olenki. Casih je grizel roke, če se je spomnil, da mora sedeti v Tavrogih. Stara vojaška duša je hrepenela na bojno

polje. Naposled se je začel zapirati v svojo sobo in po cele ure o nečem razmišljati. Nekoč pa je nenadoma objel Olenko, zatulil z velikim jokom in ji dejal:

"Mila si mi, deklica, hčerka edina, toda domovina mi je ljubša."

In drugo jutro na vse zgodaj je izginil, kakor bi se bil v zemljo vdrl.

Olenka pa je našla samo pismo, a v njem sledeče besede:

"Bog te blagoslovi, ljubljeni otrok! Vedel sem dobro, da pazijo nate a ne name, in da mi bo laže samemu se izmakniti. Bog naj me sodi, če sem to storil, uboga sirota, iz trdega srca in iz pomanjkanja očetovske ljubezni do tebe. Toda muka je bila večja od potrpežljivosti in nisem mogel, to prisegam pri ranah Kristovih, nisem mogel več vzdržati. Zakaj ko sem premljeval, da se tam preliva najčistejša poljska kri pro patria libertate, a da ni niti kapljice moje v tej reki, tedaj se mi je dozdevalo, da me bodo za to angeli nebeski kaznovali. . . Ne smel bi se roditi na naši sveti Zmudži, kjer živi amorpatraie in junaštvo, ne smel bi se roditi kot šlahčič, kot Bilevič, če bi bil ostal pri tebi in pazil nate. Toda ti bi bil, če bi bila mož, storila isto, torej boš tudi meni odpustila, če sem te samo kot Daniela pahnil v levji breg. Kakor je Bog njega v svojem usmiljenju potolažil, tako tudi jaz upam, da bo tudi nad teboj boljše varstvo od mojega — varstvo Najsvetejše Device, naše Kraljice."

Olenka je obliha s solzami pismo, a vzbujala je starca za to dejanje še bolj, ker se ji je srce navdalo s ponosom. Vtem pa je nastalo v Tavrogih veliko razburjenje. Sam Sakovič je planil k deklici z velikim razburjenjem in vprašal, ne da bi snel čepico z glave:

"Kje je vaš stric,"

"Kjer so vsi razen izdajalcev! . . . Na bojnem polju!"

"Gospodična, ti si vedela o tem! . . ." je zakričal starosta.

Ona pa se ni prestrašila, temveč je stopila par korakov proti njemu, ga pomerila s svojimi očmi z neizrečenim zaničevanjem in odgovorila:

"Da, vedela sem — in kaj?"

"Gospodična . . . ej! če bi ne bilo kneza! . . . Gospodična, pred knezom se boš zagovarjala! . . ."

"Ne pred knezom in ne pred njegovim slugom. Sedaj pa prosim!"

In s prstom mu je pokazala vrata.

Sakovič je zaškrtal z zobmi in odšel.

Istega dne je zagrmelo po vseh Tavrogih o vareški zmagi in švedske pristaše je objel tak strah, da se sam Sakovič ni upal kaznovati duhovnikov, ki so javno po okoliških cerkvah prepevali "Te Deum"

Veliko breme pa mu je padlo s srca, ko je nekoliko tednov pozneje prišlo izpod Malborga Boguslavovo pismo z novico, da se je kralj izmaknil iz rečnega klina. Toda druge novice so bile manj prijetne. Knez je zahteval pomoči in velel pustiti v Tavrogih samo toliko vojaštva, kolikor ga je zahtevala najskrajnejša obramba.

Težka konjenica je odšla drugi dan, a z njo Ketting, Oettingen, Fitz-Gregory, z eno besedo vsi znamenitejši oficirji razen Brauna, ki ga je Sakovič neobhodno potreboval.

V Tavrogih je postalo še bolj pusto kakor po knezovem odhodu.

Anuša Borzobohata se je začela dolgočasiti in še bolj mučiti Sakoviča. On pa je premišljeval, če ne bi kazalo se preseliti na Prusko, zakaj po odhodu vojske so se partije osmelle in so se začele vnovič pomikati izza Rosien proti Tavrogom. Sami Bileviči so zbrali okoli pet sto konj med prebivalci, malo šlahto in kmeti. Porazili so občutno polkovnika Butzova, ki je nastopil proti njim, in so opustošili brez usmiljenja vse vasi Radzivilov.

Ljudje so se jim kaj radi pridružili, ker noben rod, še celo sami Hleboviči, niso uživali tako splošnega spoštovanja in ugleda. Sakoviču je bilo žal zapustiti Tavroge na ljubo sovražnikov, ker je vedel, da mu bo v Prusih težko za denar, za pomožne čete, tu pa dela kakor sam hoče, tam se mora zmanjšati njegov vpliv, vendar je upanje, da se bo utegnil držati, vsak dan manjše.

Poraženi Butzov se je umaknil pod njegovo varstvo, toda novice, ki jih je prinesel o moči in rasti vstaje, so končno Sakoviča prisilile, da se je odločil za prusko stran.

Kot odločen človek, ki hoče naglo izvesti to, kar je namenil, je skončal v desetih dnevih priprave, izdal povelja in imel odrediti.

Toda naenkrat je zadel ob nepričakovan odpor, in to od strani, od katere je najmanj pričakoval, namreč od strani Anuše Borzobohate.

Anuša ni mislila potovati v Pruse. V Tavrogih se ji je godilo dobro. Uspehi konfederatskih "partij" je niso najmanj prestrašili in, če bi bili udarili Bileviči na same Tavroge, bi ji bilo še ljubo. Pri tem je sklepala, da bi bila v tujini, med Nemci, popolnoma odvisna od Sakovičeve milosti, da bi laže prišlo tam do kakih obvez, do katerih ni imela volje; zato je sklenila, da se bo upirala. Olenka, kateri je priznala svoje namere, je potrdila njih upravičenost ter jo je rotila s solzami v očeh, da naj se upre odhodu.

"Od tu se še lahko rešiva, če danes ne, pa jutri," je govorila. "tam pa pogineva obe."

Anuša pa ji je rekla na to:

"Vidiš! In kmalu bi me bila ožela, ker sem hotela, da se tudi gospod starosta zaljubi, dasi nisem vedela o nobeni stvari, kakor gotovo ljubim kneginjo Grizeldo, pa je prišlo tako samo od sebe. Mar bi se oziral na moj odpor, če ne bi bil zaljubljen? Kaj?"

"Res je, Anuša, res!" je odgovorila Olenka.

"Ne razburjaj se, ti najlepša cvetka! Ne ganemo se iz Tavrogov, končno jo pa še Sakoviču pošteno zasolim."

"Bog daj, da bi se ti posrečilo."

(Dalje prihodnje)

* Argentina praznuje 9. julija svoj "Dan neodvisnosti."

Pazite na svoje zdravje!

Priporočamo vam naš znameniti in edino pristni

GINGER BEER

Ni bolj zdrave in za želodec priporočljivejše pijače

Človek nikdar dovolj ne pazi na svoje zdravje. Kadar ste žejni, izpitate polagoma eno steklenico naše LIMONADE, MALINOVCA ali SO-DE — in videli boste, kako vas bo osvežila in poživila. Ni boljše pijače od teh. Poskusite!

Zdravje je največji zaklad na svetu. Kadar ga izgubite, tedaj šele veste, kaj ste izgubili. Priporočamo vam, da pijete vedno počasi, in le najboljše mehke pijače in ostali boste zdravi - - - - -

Povsod in vedno zahtevajte v korist vašega zdravja samo pijače, ki jih izdeluje - - - - -

THE DOUBLE EAGLE BOTTLING Co.

IZDELOVALCI FINIH MEHIKIH PIJAČ

6517 St. Clair Ave.

Tel. Henderson 4629

JOHN POTOKAR, lastnik.

V-SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠE ISKRENO LJUBLJENE IN NIKDAR POZABLJENE MAMICE

Mary Bukovec

ki je umrla 8. julija, 1930.

Ah, čemu ti julij mesec dragi si nam vzela zaklad? Dneve sreče izpremenil v žalovanje si in jad.

Draga mama, s cvetjem bova grob krasili Ti v spomin, rože s solzami zalili naših srčnih bolečin.

Tvoji žalujoči hčeri:

Jennie Bukovec, Louise Mrhar, hčeri.

Cleveland, O., 8. julija, 1931.

NOVI AVTOMOBILI IN NOV ZASTOPNIK!

Ker sem splošno poznan, želim občinstvu naznaniti, da sem prevzel zastopništvo za prodajo CHRYSLER in PLYMOUTH avtomobilov pri spodaj podpisani tvrdki. Te vrste avtomobili imajo posebnost, kot noben drug avtomobil, namreč popolnoma prost motor (free wheeling). Pokličite me, da vam ga pokažem in vozite ga za poskusnjo sami. Cene so od \$535 naprej.

LAUSIN MOTOR SALES

JOE POGRAJC, zastopnik

6611 Edna Ave.

Kenmore 4596

18901 St. Clair Ave.

A. F. Svetek Co.

POGREBNI ZAVOD

478 East 152d St.

15222 Saranac Rd.

Kenmore 2016

GLenville 5751

AMBULANCA NA RAZPOLAGO VSAK ČAS

RED STAR MALT SYRUP NAPREDUJE

Ali vi upoštevate boljše in pristni ječmenov okus? Močnejšo domačo pijačo?

Kupite ali naročite ta produkt pri vašem trgovcu ali pri

FRANK LAURIČ

15601 Holmes Ave